

Werk-en Activiteitenplan 2023

Stichting Het Spookbos Natuur- en Milieucentrum

Bestuur:

De Heer R.H.E. Wybenga - voorzitter
De Heer J.P. van Ogtrop – penningmeester en secretaris
Mevrouw W. Timmermans - lid
J.A. Wildeman – Posthumus – lid

Toezichthoudend orgaan:

C.J.M. Bogaardt-Spitters
P.J. van Deuren
S.A. Lobbe

Beheerder:

Fam. Klaver

Adres:

Goyergracht Zuid 3a
3755 MX Eemnes
tel: 035-5380061

Inhoud

1. Samen naar een duurzame samenleving.....	3
2. Doelstelling van Het Spookbos	4
3. Organisatie	4
4. Locatie van het NME-centrum	4
5. Beleid	5
<i>Algemeen</i>	5
<i>Doelen van NME</i>	5
<i>Doelgroepen NME Het Spookbos</i>	5
<i>Natuur en milieueducatie; wat is NME?</i>	5
<i>Werkgebied</i>	6
<i>Samenwerking met BEL-gemeenten</i>	6
6. Doelen 2022	7
7. Budgetaanvraag BEL-gemeenten	7
9. Conclusie.....	8

1. Samen naar een duurzame samenleving

Stichting Het Spookbos werd in 1994 opgericht in het besef dat milieu en natuur een belangrijke rol moet spelen bij de inrichting van een duurzame samenleving. Hoewel het een particulier initiatief betreft en het een van de overheid onafhankelijke status heeft, kan en wil Het Spookbos niet alléén gestalte geven aan deze overtuiging. Het Spookbos is stevig verankerd in de regionale samenleving en heeft samenwerking met verschillende lokale organisaties om haar doelen te bereiken. Om de doelstellingen en het beleid van de Stichting duidelijk te maken is dit werkplan opgesteld. Het geeft in het kort weer: de filosofie en de doelstellingen van de Stichting, de organisatiestructuur, de doelgroepen binnen het werkgebied van de Stichting, evenals het korte en middellange termijnbeleid. Ter afsluiting worden enkele conclusies getrokken en aanbevelingen vermeld.

Eemnes, maart 2022

2. Doelstelling van Het Spookbos

In 1994 werd de Stichting Het Spookbos opgericht met als belangrijkste doelstelling een bijdrage te leveren aan het proces mensen bewust te maken van en leren verstandig om te gaan met dieren, natuur en milieu en deze zorg een vanzelfsprekende, vaste plaats te geven in hun dagelijkse belevingswereld.

De Stichting wil inhoud geven aan deze doelstelling door middel van een natuur en milieu-educatief (NME) centrum annex zorglocatie. Hieronder wordt verstaan een agrarische, educatieve en recreatieve voorziening, waar mensen in aanraking komen met dieren en planten in hun natuurlijke omgeving.

Het centrale uitgangspunt hierbij is, dat iedere *bewustwording* ontstaat vanuit een *emotionele betrokkenheid*, dus vanuit een ervaren wat *waardevol* is.

In schema ziet dat er als volgt uit:

Emotionele ervaring → *kennis* → *bewustwording* → *mentaliteit* → *gedragsverandering*

3. Organisatie

Het beleid van Stichting Het Spookbos wordt door het Bestuur uitgezet en uitgevoerd door de medewerkers. De basis voor de contacten met de basisscholen uit Blaricum, Eemnes en Laren zijn vanaf 1996 gelegd. De natuur- en milieu educatieve lessen worden op ZZP basis verzorgd door een NME-leerkracht.

Vanaf september 2010 verleent de Stichting ook zorg aan cliënten met een ontwikkelingsprobleem of -achterstand. Deze cliënten worden begeleid door professionele pedagogisch geschoolde medewerkers. Deze afdeling heeft het HKZ-certificaat (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector). Dit certificaat waarborgt onder andere de kwaliteit van de zorgafdeling.

De Stichting en de eigenaar van het terrein, de familie Klaver, hebben hun onderlinge relatie vastgelegd in een overeenkomst. Hierin is onder meer bepaald hoe en op welke voorwaarden Klaver de locatie aan Het Spookbos ter beschikking stelt en het beheer daarover voert.

De Stichting voert een van Klaver onafhankelijk eigen beleid en heeft een eigen verantwoordelijkheid bij de verwezenlijking van haar doelstellingen.

4. Locatie van het NME-centrum

NME-centrum Het Spookbos is gevestigd aan de Goyergracht-Zuid 3a te Eemnes. Deze locatie voldoet aan een aantal belangrijke voorwaarden voor de vestiging van een NME-centrum:

- *Centrale ligging en bereikbaarheid.* De Goyergracht-Zuid te Eemnes is met zijn centrale ligging zowel voor kinderen als voor volwassenen uit de BEL-gemeenten Blaricum, Laren en Eemnes goed bereikbaar. Tevens is er in de omgeving voldoende parkeergelegenheid op de openbare weg.
- *Voldoende omvang.* Het ruim 3.000 m² grote terrein biedt voldoende ruimte voor de vestiging van de voorzieningen nodig voor de NME-lessen.

- *Agrarisch karakter.* Van oudsher is de vestigingsplaats een agrarische locatie. Gelegen te midden van de weilanden en met boerenopstallen is het agrarische karakter verzekerd.
- *Basisvoorzieningen.* Naast de bestaande opstallen is een bos van 5000 m² aanwezig, dat zich bijzonder goed leent voor de uitwerking van NME-projecten. In dit bos zijn ook een natuurlijke speeltuin, een bijenstal en een insectentuin aanwezig. In deze insectentuin en bijenstal worden de veldlessen voor de basisscholen voor een deel uitgevoerd.

5. Beleid

Algemeen

Het Spookbos vormt een combinatie van NME-centrum en Zorgafdeling De Stal. Het NME-centrum heeft een planmatige en projectmatige aanpak die het brede scala van natuur en milieueducatie omvat. Voor de HBEL-gemeenten biedt Stichting Het Spookbos een plek waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen re-integreren in het arbeidsproces. Stichting Het Spookbos biedt een veilig plek met voldoende ondersteuning waarbij in kleine stapjes weer gewend kan worden aan het verrichten van arbeid. Het doel is om weer in een werkritme te komen en zo de stap naar een betaalde baan te vereenvoudigen. De zorg die Zorgafdeling De Stal biedt, richt zich op begeleiding van kinderen en jongvolwassenen met een ontwikkelingsstoornis. De kinderboerderij op de locatie is daarbij dienstverlenend.

Doelen van NME

Binnen het onderwijs streeft Natuur- en Milieu Educatie ernaar dat leerlingen kennis, inzicht en vaardigheden verwerven die een bijdrage kunnen leveren aan (de bevordering van) de ontwikkeling van een duurzame houding ten opzichte van dier, natuur en milieu. Daarbij is kennismaken met de waarden van en de bedreigingen ten opzichte van de levende natuur een onmisbaar element, evenals het kennismaken met de effecten van het menselijk handelen op de natuur en het milieu. Stichting het Spookbos wil binnen deze doelen zo veel mogelijk aansluiten bij gemeentelijk en regionaal beleid.

Doelgroepen NME Het Spookbos

- Basisscholen in de BEL-gemeenten
- Basisscholen regio Gooi- en Vechtstreek
- Speciaal Basisonderwijs regio Gooi- en Vechtstreek
- Middelbaar onderwijs in de BEL-gemeenten
- Buitenschoolse opvang regio Gooi- en Vechtstreek
- Kinderdagverblijven regio Gooi- en Vechtstreek
- Verzorgingstehuizen regio Gooi- en Vechtstreek
- Inwoners van de regio Gooi- en Vechtstreek

Natuur en milieueducatie; wat is NME?

Natuur en milieueducatie is in de eerste plaats educatie. Dat wil zeggen: het richt zich op de vorming of opvoeding van mensen. Doel van natuur en milieueducatie is om uiteindelijk een bepaald besef bij te brengen en kinderen en volwassenen te motiveren tot een bepaald gedrag. Het doen, kijken, voelen, ruiken en het kennismaken met de natuur en de bedreigingen ten aanzien van die levende natuur zijn daarbij een onmisbaar element. Kinderen en volwassenen maken kennis met, en leren dus over, de relaties mens-milieu en mens-natuur. Natuurbeleving (veldwerk), zorg voor de leefomgeving, bewust maken van natuur, milieu, duurzaamheid en de klimaatsverandering, door

middel van het leren ontdekken, leren kennen en leren omgaan met hun omgeving als geheel is daarbij belangrijk.

Natuur en milieueducatie; als levenslang en levensbreed proces

NME is een 'levenslang' proces dat start vanaf de jonge kindertijd. Waarden, leefstijlen en houdingen vormen zich al vroeg, maar mensen blijven hun leven lang in zekere mate openstaan voor leerprocessen.

NME is ook een 'levensbreed' proces: leren vindt plaats telkens wanneer we een andere rol in ons leven opnemen. Natuur en milieu, het fundament van ons voortbestaan, hebben een centrale plaats in de maatschappij. NME verdient daarom ook een centrale plaats in het debat over hoe we onze samenleving vormgeven.

Voor NME als levenslang en levensbreed proces zijn samenwerking en partnerschappen tussen alle belanghebbenden nodig.

Vanaf een jonge leeftijd spelen de volgende omgevingen een belangrijke rol bij het ontwikkelen van kennis, vaardigheden, waarden en houdingen ook t.a.v. natuur- en milieu.

- Formeel leeromgeving (basisschool, middelbare school)
- Buitenschoolse leeromgeving (BSO, verenigingen, binnen het gezin/familie)
- Niet-formele leeromgeving (werk, stages)

Werkgebied

Het Spookbos heeft een centrale ligging ten opzichte van de BEL-gemeenten. Dit is een gebied van ± 32.700 inwoners met 14 basisscholen en 2 schoolgemeenschappen voor voortgezet onderwijs. Het Spookbos beschouwt dit gebied als haar belangrijkste werkterrein.

Samenwerking met BEL-gemeenten

Om tot een goed afgewogen aanbod van NME-activiteiten in de regio te komen is beleidsafstemming met de BEL-gemeenten noodzakelijk. De drie verschillende gemeenten bepalen hun individuele NME-budget. Dit budget wordt besteed aan de uitvoering en coördinatie van het onderwijs, bekostiging van het locatiegebruik en ontwikkeling van beleid en lesmateriaal. Eventuele bezuinigingen vanuit de BEL-gemeenten zouden als rechtstreeks gevolg hebben, dat er minder lessen aan de basisscholen gegeven kunnen worden. Met minder kinderen die een vorm van educatie t.a.v. hun leefomgeving ontvangen. Stichting Het Spookbos sluit waar mogelijk aan bij gemeentelijke beleid ten aanzien van duurzaamheid, natuur en milieu. Zij ziet hier nog ruimte voor ontwikkeling. Door de aansluiting bij gemeentelijke beleid zo optimaal mogelijk in te richten, wordt op een efficiënte, effectieve en kostenbesparende wijze uitvoering gegeven aan het beleid. Met de BEL-gemeenten wordt samenwerking gezocht om ook op projectbasis bij te kunnen dragen aan het consolideren van het beleid van de gemeenten rondom natuur- en milieu.

Activiteiten

NME Centrum Het Spookbos geeft op verschillende manieren vorm aan haar beleid. Dit doet zij door onderstaande activiteiten te organiseren en/of faciliteren.

1. Structurele natuur en milieu educatieve lessen:

Scholen komen voor een 2 uur durende les naar de locatie van het Spookbos of de NME Leerkracht bezoekt de school om in de directe omgeving van de school een les te geven. De onderwerpen van deze lessen bevatten de thema's dier, natuur, milieu, duurzaamheid en energie.

2. Structureel aanbod levend materiaal in de klas:

Vanuit het NME-centrum kunnen scholen en andere organisaties zes verschillende pakketten levend materiaal voor in de klas bestellen. Het project Koolwitje in de Klas laat de leerlingen in de klas de ontwikkeling van een eitje naar rups, naar pop en uiteindelijk vlinder zien. Daarnaast is er de Kip in de Klas, waarin er bevruchte eieren in de klas worden geplaatst in een broedmachine. Gedurende de week zorgen de kinderen voor de eieren, die uiteindelijk ook uitkomen in de klas. Daarna kunnen de kinderen en volwassenen genieten van de kleine kuikentjes. Het andere pakket is de paddenstoelenweek. Er is keuze uit verschillende soorten paddenstoelen: de Gele of Grijszwam, de Koningsoesterzwam of de witte of bruine Champignon. De groei van de paddenstoel wordt in de klas gevolgd. Uiteindelijk worden de champignons geoogst en verwerkt tot een maaltijd, denk hiervoor bijvoorbeeld aan een paddenstoelensoep. Het wormhotel laat zien wat er gebeurt in de wereld van de regenworm. Hij maakt tunnels door de grond en eet alles wat hij onderweg tegenkomt. De kinderen kunnen dit proces in de klas goed volgen door middel van het Wormhotel.

In het voorjaar is het mogelijk om Knoppen in de klas te bestellen.

3. (Incidentele) projecten:

Hierbij kan gedacht worden aan een workshop rondom het thema Zwerfval, projectdagen op de locatie van Het Spookbos, bijdragen aan lokale evenementen en het organiseren van de Nacht van de Nacht.

6. Doelen 2023

Voor 2023 heeft NME-centrum Het Spookbos zich de volgende doelen gesteld:

1. In 2023 ontvangt iedere klas binnen de BEL-gemeenten minimaal eenmaal per jaar natuureducatie vanuit Stichting Het Spookbos.
2. Minimaal 30% van de reserveringen van NME-educatie komt voort uit informatieverstrekking vanuit het Natuuronderwijs-netwerk op facebook. Middels dit netwerk worden leerkrachten in de Regio Gooi en Vechtstreek doelmatig en kernachtig geïnformeerd over het actuele aanbod van Het Spookbos.
3. Inwoners buiten het onderwijs genieten vaker van natuureducatie. Het aandeel in de NME-reserveringen bij Stichting Het Spookbos van instellingen buiten het onderwijs (bv. verzorgingshuizen en BSO's) stijgt met minimaal 10%. Waar mogelijk wordt hierin een samenwerking gezocht met fondsen om de uitvoering financieel mogelijk te maken.
4. Vergroten van de bekendheid van de activiteiten van NME-centrum Het Spookbos door minimaal vier keer in 2023 een artikel in de media te hebben geplaatst. Hierbij kan gedacht worden aan krant, radio of lokale t.v.
5. Structurele implementatie van NME-aanbod Stichting Het Spookbos binnen BEL-gemeentelijke beleid om op pragmatische wijze vorm te geven aan dit beleid. Bij minimaal vier beleidsthema's/projecten op het gebied van duurzaamheid, natuur of milieu heeft NME-centrum Het Spookbos in 2023 een uitvoerende rol gespeeld.
6. NME-centrum Het Spookbos organiseert minimaal twee NME-projecten voor de inwoners van de BEL-gemeenten. Een van deze projecten zal de Nacht van de Nacht zijn. Doel van deze evenementen is dat de inwoners van de BEL-gemeenten een meer duurzame houding t.o.v. natuur, dier en milieu ontwikkelen.

7. Budgetaanvraag BEL-gemeenten

Voor het bereiken van bovenstaande doelen is het noodzakelijk dat er uitbreiding van de bestaande budgetten voor NME-centrum Het Spookbos plaatsvindt. Waar de huidige budgetten ruimte geven voor gemiddeld 0,5 natuureducatiemoment per klas, is het streven dit uit te breiden naar minimaal één natuureducatiemoment per klas per jaar binnen de BEL-gemeenten. Het thema van deze lessen

kan variëren van waterdiertjes, zwerfafval tot duurzaamheid en energie. Hierbinnen kan afgestemd worden op het beleid van de BEL-gemeenten en de leerlijnen welke scholen gebruiken. Stichting Het Spookbos ziet naast de uitbreiding van de bestaande subsidie vanuit de gemeenten om dit te realiseren ook mogelijkheden om financiële draagkracht te realiseren door aan te sluiten bij projecten vanuit bestaande beleidskader binnen de BEL-gemeenten. Op deze wijze kan Stichting Het Spookbos bijdragen aan de uitvoering van het beleid en het vergroten van bewustzijn t.a.v. de duurzame leefomgeving, zonder dat dit tot significant hogere kosten leidt voor de BEL-gemeenten. In bijgaande begroting wordt een overzicht gegeven van de verwachte uitgaven in 2023 bij uitvoering van dit werkplan.

9. Conclusie

Stichting Het Spookbos wil de in 2021 ingezette ontwikkelingen doorzetten in 2023. Zij heeft als doel natuureducatie breder onder de aandacht te brengen bij de inwoners van regio Gooi en Vechtstreek en met name de BEL-gemeenten. Zij ziet het als haar taak om pragmatisch uitvoering te geven aan duurzaamheidsbeleid van de BEL-gemeenten. Hierbij neemt zij als uitgangspunt dat iedere klas minimaal een keer per schooljaar een educatieve les of project levend materiaal in de klas heeft vanuit Stichting Het Spookbos om een duurzame houding t.o.v. natuur, dier en milieu in de directe omgeving van de leerling te bevorderen. Daarnaast worden aan de BEL-gemeenten vier evenementen aangeboden, waarin het stimuleren van deze duurzame houding vorm wordt gegeven. De stichting heeft de sterke wens om nauwer aan te sluiten bij gemeentelijk beleid. Ook voor instellingen buiten het onderwijs (BSO, verzorgingshuizen etc.) zal Stichting Het Spookbos haar mogelijkheden uitbreiden.

Op deze wijze kan Stichting Het Spookbos op een concrete wijze uitvoering geven aan haar beleid, het gemeentelijk beleid en wordt de jongste groep inwoners van de BEL-gemeenten en de overige gemeenten in Regio Gooi en Vechtstreek bereikt met als resultaat dat een solide basis ontstaat voor een maatschappij met (toekomstige) inwoners, die zich bewust zijn van hun mogelijkheden om op een duurzame wijze met hun directe omgeving om te gaan.

Eemnes, maart 2022